

Sajtóközlemény

Luxembourg, 2022. június 13.

A schengeni határellenőrzések felügyelete nem volt megfelelő a világjárvány alatt

Mivel eszközei korlátozottak, az Európai Bizottság nem vizsgálta meg elég mélyrehatóan, hogy milyen problémákat okozott a Covid19-járvány a személyek szabad mozgása szempontjából. Ez az átfogó következtetés áll az Európai Számvevőszék által ma közzétett különjelentésben. A tagállamok által 2020 márciusa óta újra bevezetett belső határellenőrzések felügyelete révén nem sikerült teljes mértékben érvényt szerezni az Unión belül szabad mozgást biztosító schengeni szabályoknak. A számvevők emellett felhívják a figyelmet a tagállami utazási korlátozások egyeztetésének hiányára, valamint az uniós iránymutatások és ajánlások gyakori figyelmen kívül hagyására.

Minden uniós polgárnak joga van az Unió területén való szabad mozgáshoz. Ezt segíti a belső határellenőrzések eltörlése a 22 uniós tagállamot és 4 nem uniós országot felölelő schengeni övezeten belül, amely megteremtette a határok nélküli utazás lehetőségét Európában. Ez a jog ugyanakkor közpolitikai, biztonsági vagy egészségügyi okoknál fogva korlátozható. 2015 óta számos uniós tagállam újfent határellenőrzéseket vezetett be a migrációs válság vagy biztonsági (főként terror-) fenyegetések miatt. A közelmúltban, a Covid19-világjárvány során több tagállam a vírus terjedésének megfékezése érdekében korlátozta az Unión belüli mozgásszabadságot. Ha a tagállamok újra határellenőrzéseket vezetnek be a schengeni térségben, erről értesíteniük kell az Európai Bizottságot, amely értékeli, hogy a tervezett korlátozások megfelelnek-e az uniós jognak és nem sértik-e a személyek szabad mozgáshoz való jogát.

„Tekintve, hogy a személyek szabad mozgáshoz való joga egyike az Európai Unió négy alapvető szabadságának, és az európai projekt fontos részét képezi annak megszületése óta, a Bizottságnak gondosan meg kellett volna vizsgálnia, hogy a Covid idején bevezetett korlátozások minden esetben relevánsak és indokoltak voltak-e – jelentette ki Baudilio Tomé Muguruza, az ellenőrzésért felelős számvevőszéki tag. – Reményeink szerint ellenőrzési megállapításaink értékes információkkal fogják segíteni a schengeni rendszer felülvizsgálatáról jelenleg folyó vitát.”

A számvevők megvizsgálták az Európai Bizottsághoz 2020 márciusa és 2021 júniusa között benyújtott mind az 150, belső határellenőrzésről szóló tagállami értesítést, amelyek közül 135 kizárólag a Covid19-járványhoz kapcsolódott. Az áttekintésből egyértelműen kiderül, hogy az értesítések nem bizonyították kellőképpen, hogy a határellenőrzések valóban végső eszközként szolgáltak, illetve hogy arányosak voltak és korlátozott időtartamra szóltak. Ezenfelül a Bizottság

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

nem indított kötelezettségzegési eljárást a világjárvány előtt bevezetett hosszú távú határellenőrzések kapcsán.

A Bizottság emellett nem kapta meg az összes jelentést, amelyeket a tagállamoknak a belső határellenőrzés befejezését követő négy héten belül be kellett volna nyújtaniuk a részére. Akárcsak a Covid19-járvány előtt a migrációs válság és a biztonsági fenyegetések kapcsán bevezetett ellenőrzési intézkedések esetében, a Bizottság ez alkalommal sem kért be kiegészítő információkat és nem adott ki véleményt a témában. Az uniós számvevők helyzetértékelése ezért egyértelmű: az Európai Bizottság nem ellenőrizte megfelelően, hogy a belső határellenőrzések újbóli bevezetése összhangban volt-e a schengeni jogszabályokkal.

A Bizottság a Covid19-járvánnyal összefüggő utazási korlátozások felügyeletét biztosító meglévő jogszabályi keret korlátai miatt is nehézségekkel szembesült. Bár e korlátozások végrehajtása kizárólag a tagállamok felelőssége, a Bizottság feladata, hogy összehangolt megközelítésre ösztönözze azokat, hogy a lehető legkisebb legyen az Unión belüli, tagállamok közötti utazásra gyakorolt hatás. E célból a Bizottság útmutatásokat tett közzé, általában kellő időben. A belső határellenőrzésekre vonatkozó útmutatók azonban a számvevők szerint nem voltak elég gyakorlatiasak és megvalósíthatók.

A Bizottság emellett kezdeményezésekkel igyekezett összehangolni a szabad mozgást érintő intézkedéseket. Ilyen kezdeményezés például a Re-open EU platform, amelyet a Bizottság 2020. június 1-jén hozott létre, hogy támogassa az utazás és az idegenforgalom biztonságos újraindítását Európa-szerte. Kilenc tagállam (Bulgária, Dánia, Németország, Észtország, Franciaország, Románia, Szlovénia, Finnország és Svédország) azonban még máig, több mint egy év elteltével sem nyújtott be naprakész információkat. A Bizottság arra tett kísérlete, hogy a Covid19 Koordinációs Csoport létrehozása révén ellensúlyozza a válságreakálási struktúrák hiányát, szintén nem eredményezett következetes megközelítést. Az uniós számvevők szerint a Covid19-válság alatt bevezetett utazási korlátozások nagymértékben összehangolatlanok maradtak, és a Bizottság nem tudta megakadályozni, hogy tagállamonként igen eltérő, egyedi intézkedések kerüljenek bevezetésre.

Háttér-információk

Az Európai Unióról szóló szerződés úgy rendelkezik, hogy az Unió „egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló olyan térséget kínál polgárai számára, ahol a személyek szabad mozgásának biztosítása” érvényesül. Az uniós polgárok nagyra értékelik és az uniós integráció egyik különösen jelentős vívmányának tartják a mozgásszabadságot. Felmérések szerint az uniós polgárok mind a 27 tagállamban az Unión belüli utazás, tanulás és munkavállalás szabadságát tartják a legnagyobb becsben az európai uniós vívmányok közül: az még az eurónál és a békénél is előkelőbb helyezést kapott.

A személyek Unión belüli szabad mozgásának joga nem azonos a schengeni térségen belüli határellenőrzések eltörlésével. A schengeni térségen belül a polgárok szabadon, belső határellenőrzés nélkül utazhatnak. Az uniós polgárok ugyanakkor az Unió egész területén szabadon mozoghatnak, így az olyan uniós tagállamok között is, amelyek (még) nem törölték el a belső határellenőrzéseket.

A „Szabad mozgás az Európai Unióban a Covid19-világjárvány idején: a belső határellenőrzés feletti uniós kontroll gyenge, a tagállami intézkedések nem kellően összehangoltak” című, 13/2022. sz. különjelentés már elérhető az Európai Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu). Az év későbbi részében a Számvevőszék a Covid19-járvány alatti biztonságos utazás lehetővé tételére irányuló uniós kezdeményezésekről is tervezi egy különjelentés kiadását.

Különjelentéseit a Számvevőszék bemutatja az Európai Parlamentnek és az Európai Unió Tanácsának, valamint az egyéb érdekelt feleknek, többek között a nemzeti parlamenteknek, az ágazati szereplőknek és a civil társadalom képviselőinek. A Számvevőszék jelentéseiben megfogalmazott ajánlások döntő többsége a gyakorlatban végrehajtásra kerül.

A sajtó rendelkezésére áll:

A Számvevőszék sajtóirodája: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547